Lívia Bott Domonkos

Najlepší záujem dieťaťa

Súhrnná správa

Lívia Bott Domonkos : **Najlepší záujem dieťaťa**
maďarskej národnostnej menšiny žijúceho na Slovensku

Analytická, expertná činnosť

© autor

Autor: Lívia Bott Domonkos

Redaktor: Lívia Bott Domonkos

Jazyková korektúra: Agnes Horváthová

Grafika: Mária Vasiľová

KULT MINOR

Publikácia bola realizovaná s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

Abstrakt

Z hľadiska najlepšieho záujmu dieťaťa je veľmi dôležitá rozmanitosť spoločenských rolí, rozdelenie úloh a zodpovedné správanie sa, uplatňovanie záujmu a možnosť zapojenia dieťaťa do aktívnych úloh. Na periférii spoločnosti môžu byť najviac ohrození a bezbranní tí najmenší.

Teoretická časť práce:

1. definuje pojem najlepšieho záujmu z hľadiska právnych a medzinárodných dokumentov,
2. načrtáva aktuálne otázky detí z maďarskej národnostnej menšiny žijúcich na Slovensku a trendy skúmania detstva,
3. opisuje demografické vzťahy štátu týkajúce sa detí.

Praktický empirický prieskum detailne opisuje aktuálne spoločenské otázky z hľadiska maďarských rodičov žijúcich na Slovensku, pomocou online portálu Minority Kids – viacročné odborné poradenstvo, skúsenosti, dotazníky.

Kľúčové slová: najlepší záujem, ochrana záujmu, deti z maďarskej národnostnej menšiny žijúce na Slovensku, multikulturalita, deti v menšine

Úvod

V dnešnej dobe sa záujem detí dostáva do popredia pri každom rozhodovaní. Dôvodov, pre ktoré je potrebné vždy hľadať riešenie, ktoré je pre dieťa najlepšie, najideálnejšie, je niekoľko. Nie je to len snaha rodičov, ale celej spoločnosti. Právne normy aj ekonomika sa orientujú čoraz viac týmto smerom. Môžeme to vidieť v každodennom živote, v regionálnom rozvoji, ale aj cez „baby-friendly" zlepšenia kvality služieb, no tiež v rozvoji novej oblasti ekonomiky, tzv. **child centered economy – ekonomiky orientovanej na deti**. Pri téme rovnoprávnosti sa kladie čoraz väčší dôraz na ochranu záujmu detí, čo charakterizuje zabezpečovanie ich najlepšieho záujmu a najlepších možností v praxi.

Z pohľadu práva a spoločenského poriadku môžeme Slovensko a Maďarsko zaradiť k stredomorským krajinám. Napriek tomu, že máme veľa dobrých odborníkov, (na južnom Slovensku v porovnaní so svetovým priemerom máme oveľa lepšie ekonomické ukazovatele), v porovnaní so svetovým priemerom je náš HDI Human Development Index (index ľudského rozvoja) priemerný, konkrétne riešenia sú v našej krajine priemerné. Slovensko je v rebríčku indexu ľudského rozvoja na 40. mieste. Pred nami sú krajiny Západnej Európy, USA a Japonsko . Aj to môže byť jedným z hlavných dôvodov toho, že sa veľa mladých ľudí zo Slovenska plánuje presťahovať do zahraničia.

Najlepší záujem by mal začínať pri dobrom a pokojnom domove a pri kvalite miestnych podmienok, zohľadňujúcich dĺžku veku, možnosti vzdelávania a mieru HDP na jednu osobu.

1. obrázok Dimenzie indexu Human Development – Dimenzie indexu ľudského rozvoja

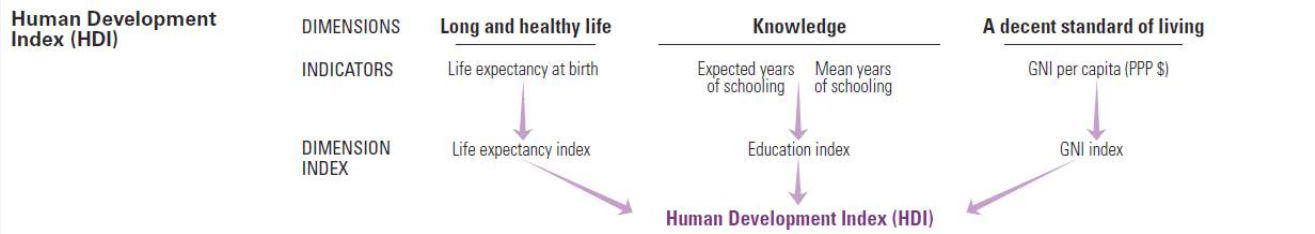

Zdroj: http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi

Life expectancy index – index očakávanej dĺžky života
Education index – index vzdelávania
GNI index – index kvality života

Právne hranice najlepšieho záujmu

Všeobecná deklarácia ľudských práv (1948) deklaruje právo k podpore materstva a detstva, rozširujúc tým klasický katalóg ľudských práv. Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (1966) tiež rozhoduje o tom, aké opatrenia sú potrebné v záujme ochrany dieťaťa v prípade rozvodu manželstva [23. článok]. Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1966) v 10. článku obsahuje ustanovenia ohľadom rodinného práva, podľa ktorých je potrebné rodine zabezpečiť najširšiu možnú ochranu a pomoc, najmä pri založení rodiny, a to až dovtedy, kým je rodina zodpovedná za opatrovanie a výchovu nezaopatreného dieťaťa. Newyorský dohovor o právach dieťaťa (1948) je prvým medzinárodným dokumentom, ktorý sa zaoberá právami a ochranou detí. Cieľom dohovoru je zabezpečiť špeciálnu ochranu a podporu dieťaťa počas jeho mentálneho a fyzického vývoja.

Dohovor OSN o právach dieťaťa v 3. článku zahŕňa hlavné zásady dokumentu a podstatu najlepšieho záujmu dieťaťa (the child's best interest). Túto požiadavku interpretuje všeobecný komentár číslo 14, ktorý prijal Výbor OSN pre práva dieťaťa v roku 2013 o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho alebo jej najlepšieho záujmu.

„Dohovor" zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho alebo jej najlepších záujmov a ich prvoradé zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú, tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére. Toto právo vyjadruje jednu zo základných hodnôt Dohovoru. Výbor pre práva dieťaťa (ďalej len „Výbor") označil článok 3 ods.1 za jednu zo štyroch základných zásad. Základný výkladový právny princíp: Ak môže mať právne ustanovenie viac výkladov, treba uprednostniť výklad, ktorý najúčinnejšie slúži najlepšiemu záujmu dieťaťa. Rámcom pre výklad sú práva zakotvené v Dohovore a jeho Opčných protokoloch. Kedykoľvek treba prijať rozhodnutie, ktoré ovplyvní konkrétne dieťa, identifikovanú skupinu detí alebo deti všeobecne, rozhodovací proces musí zahŕňať posúdenie možného vplyvu (pozitívneho alebo negatívneho) rozhodnutia na dané dieťa alebo deti. Posúdenie a určenie najlepšieho záujmu dieťaťa si vyžaduje procedurálne záruky. Odôvodnenie rozhodnutia musí, navyše, preukázať explicitné zohľadnenie práva. V tejto súvislosti musia zmluvné štáty Dohovoru vysvetliť, akým spôsobom bolo rešpektované právo v rozhodnutí, tzn. čo sa považuje za konanie v najlepšom záujme dieťaťa, na akých kritériách sa zakladá a akú váhu mali najlepšie

záujmy dieťaťa v porovnaní s ostatnými záujmami, či už v prípade širokých otázok politiky, alebo v individuálnych prípadoch. Zásadný princíp ustálený v zákone o právach rodiny nestanovuje „záujem dieťaťa nadovšetko", ale určuje posilnenú ochranu záujmu a práv detí. V tejto práci nezohľadňujeme Najlepší záujem dieťaťa na základe rodinného práva, ale podľa toho, aké miesto táto zásada zaujíma v slovenskej spoločnosti.

Na to, aby sme mohli okrem rodinného práva podrobnejšie preskúmať, kde sa uplatňuje najlepší záujem a ktoré sú priority UNICEF z hľadiska záujmu dieťaťa, môžeme uchopiť nasledujúce podstatné hľadiská:

1. Práva dieťaťa so zohľadnením jeho najlepšieho záujmu - UNICEF

Názory a snahy dieťaťa;

1. Identita dieťaťa, vrátane veku, pohlavia, osobného príbehu a pozadia;
2. Opatrenia zabezpečujúce ochranu a bezpečnosť dieťaťa;
3. Prosperita dieťaťa;
4. Rodinné prostredie, rodinné vzťahy a kontakty;
5. Spoločenské vzťahy spájajúce dieťa s rovesníkmi a s dospelými;
6. Možnosti zraniteľnosti, t. j. aké sú zdroje ohrozenia, možnosti a flexibilita dieťaťa; Možnosti rozvoja zručností a schopností dieťaťa;
7. Práva a nároky spojené so zdravím a vzdelávaním (v materinskom jazyku, vo vlastnej kultúre);
8. Vývoj dieťaťa a postupný prechod k dospelosti až do samostatného života;
9. Iné špeciálne požiadavky dieťaťa.

Problémy a nároky detí žijúcich na Slovensku

V súvislosti s touto témou musíme zdôrazniť atribúty vyplývajúce z kultúrneho a jazykového prostredia, ktoré obklopuje dieťa z maďarskej národnostnej menšiny na Slovensku. Toto prostredie môže byť pre dieťa nevýhodné, poprípade ho viacnásobne diskriminovať. Jedným z dôvodov je skutočnosť, že ide o maloleté dieťa a v porovnaní s dospelým sú jeho možnosti horšie, ďalší dôvod spočíva v tom, že je členom národnostnej menšiny, ktorá síce žije na identickom území ako majoritná spoločnosť, ale je kultúrne, jazykovo i mentálne odlišná. Štúdia Nadácie pre deti Slovenska mapujúca nové nároky dieťaťa zohľadňuje v prvej kapitole HDI vývojový index. Skúma ho ako výnimočne nebezpečný prvok, na ktorý je potrebné prihliadať.

Zdravie, vzdelávanie a voľný čas – to sú najčastejšie otázky dneška súvisiace a výchovou detí, vzhľadom na to, že v dnešnej dobe 6 – 18 ročné deti trávia najviac času používaním informačných a komunikačných technológií. Kým v roku 2010 boli deti pri počítačoch 4 hodiny denne, dnes sa tento čas zvýšil o tretinu a mladá generácia sa zdržiava pred televízormi, počítačmi a s mobilnými telefónmi v rukách približne 6 hodín denne. Je to čas porovnateľný s časom spánku alebo s časom vyučovania v škole.

V súčasnosti sa mladí ľudia radi zabávajú, vo voľnom čase najradšej počúvajú hudbu, sledujú televízne programy, venujú sa vzájomnej elektronickej komunikácii v dvojici, ale aj v neformálnych skupinách. Veľká časť detí prežije so svojou rodinou len málo času, približne 15,7% - 35,1%. Podľa prieskumu, z ktorého tieto čísla vyplynuli, išlo o deti, z ktorých bolo 86, 2% mladších ako 14 rokov. U adolescentov si približne 75% vyberá radšej individuálne formy zábavy. Takmer polovicu detí a mladých (48,4%) zaujíma určitá obchodná činnosť. Štúdia o spoločenskej situácii, ktorú realizoval Inštitút pre verejné otázky, obsahuje podobné údaje. Podobné údaje zistil aj výskum Slovenského inštitútu mládeže IUVENTA v roku 2009. Vo všetkých uvedených štúdiách sa za najväčšie problémy detí z pohľadu rodičov a vychovávateľov považujú:

2. tabuľka – Najväčšie problémy u detí na Slovensku

1. Nízka spoluúčasť rodičov pri vzdelávaní v škole
2. Nevyrovnaná rodičovská rola
3. Nedostatok rodičovskej kompetencie, čiže rodičovskej spôsobilosti
4. Narušenie rodinnej intimity médiami a technológiami, lepšie schopnosti, poznatky a zručnosti detí v určitých oblastiach ako majú ich rodičia a pedagógovia
5. Neefektívny a nepríťažlivý spôsob vyučovania v školách
6. Nevyrovnané vymáhanie “dievčenskej nadvlády”
7. Prepletanie virtuality s realitou, nemožného s možným
8. Prístup k novým možnostiam
9. Vplyv globálneho životného štýlu
10. Účinky meniacej sa spoločnosti
11. Zmena koncepcie detstského veku
12. Nedostatočné poznatky detí o svojich právach, rozpad susedských vzťahov, nárast individualizmu
13. Obmedzovanie fungovania školy ako organizátora voľnočasových aktivít detí

Zdroj: vlastné spracovanie, Nadácia pre deti Slovenska NDS: Novovynárajúce sa potreby detí na Slovensku, IUVENTA http://www.codetipotrebuju.sk/wp-content/uploads/2014/10/Sum%C3%A1r-Novovyn%C3%A1raj%C3%BAce-sa-potreby-det%C3%AD.pdf

Priority rodičov detí maďarskej národnostnej menšiny žijúcej na Slovensku z uvedenýchných hľadísk zobrazuje 1. graf. Tu môžeme vidieť, že aj keď sa poradie požiadaviek líši, problémy sú rovnaké ako u slovenských detí.

Riešenie, ktoré by zohľadňovalo najlepší záujem detí, by mohlo spočívať v zapojení odborníkov do kurzov a do školských procesov.

1. graf – Najnovšie nároky detí maďarskej národnostnej menšiny na Slovensku

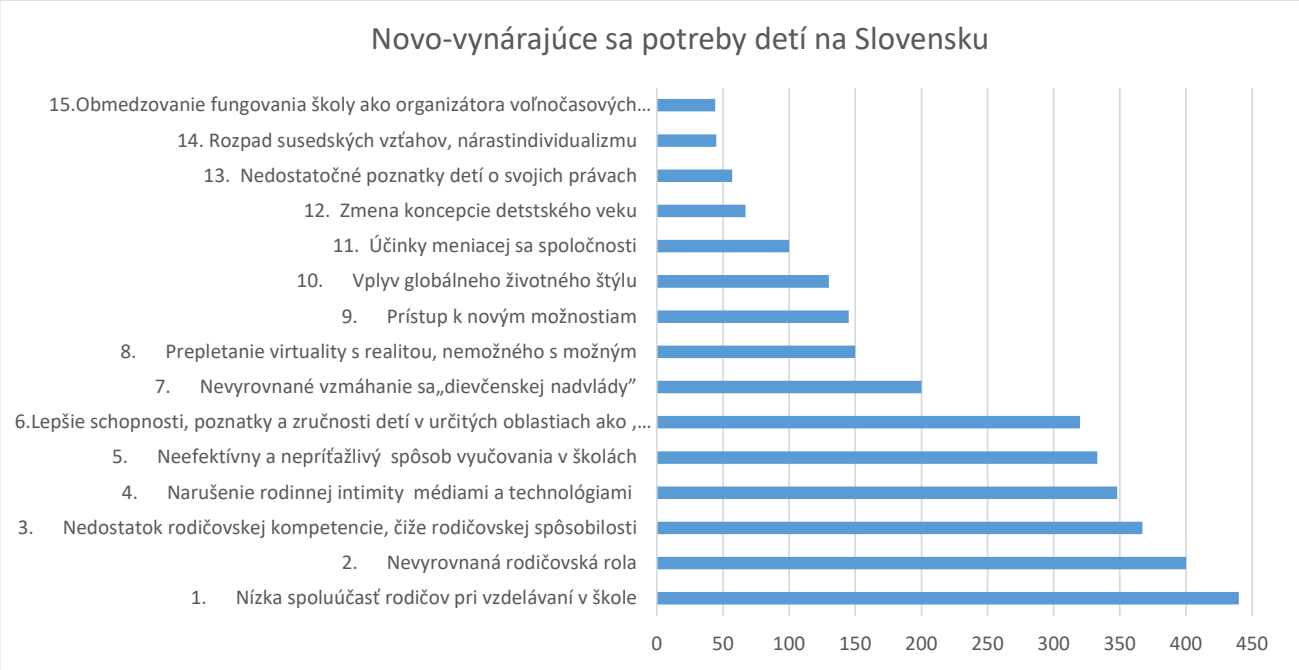

Zdroj: vlastné spracovanie podľa dát NDS

Demografia slovenských detí

Slovensko je jedným z najmladších členov EÚ, v roku 2017 bolo na 116. mieste na svete podľa veľkosti populácie. Z demografického hľadiska to znamenalo pri sčítaní obyvateľov v roku 2011, že 15% populácie tvorili deti a 8,5% populácie predstavovali obyvatelia maďarskej národnosti. V tejto súvislosti ide o viac ako 700 tisíc detí z 5 397 036 obyvateľov. Na druhom grafe popri aktuálnom počte obyvateľov je vidieť aj pomer detí a obyvateľov v poproduktívnom veku, toto zostarnutie je aktuálne aj v dnešnej dobe a ukazuje na demografický problém, ktorý existuje už minimálne desať rokov. V západných a vo východných regiónoch, kde je aj územie Slovenska obývané členmi maďarskej národnostnej menšiny, je rast populácie nízky (okresy: DS, KN, SC, BA, KE, NZ, LE, VK, RS), pre región je charakteristická migrácia, na západe je miera pôrodnosti vyššia z dôvodu lepších ekonomických podmienok. V roku 2001 sa pri sčítaní ľudu prihlásilo k maďarskej národnosti 567 296 obyvateľov, v roku 2011 ich počet dosiahol 458 467. Počet detí maďarskej národnosti bol podľa údajov z roku 2011 približne 150 tisíc. Toto číslo by malo byť reálne, ak rátame, že sa ročne narodí okolo 5-6 tisíc detí. Vzhľadom na to, že národnostnú disperziu, tzv. filter nie je možné aplikovať v takomto rozlíšení štatistických dát, nie je možné toto číslo upresniť. Je však možné predpokladať, že ak sa ročne narodí 50-60 tisíc detí na celom území Slovenska, ročne sa narodí okolo 6000 detí maďarskej národnosti. Graf ohraničuje detstvo do 15. roku, pod pojmom dospelí sú zaradení ľudia medzi 15.-64. rokom, a obyvatelia nad 65 rokov sú zaradení do skupiny seniorov.

2. graf – Súhrn počtu obyvateľov Slovenska s pomerom detí

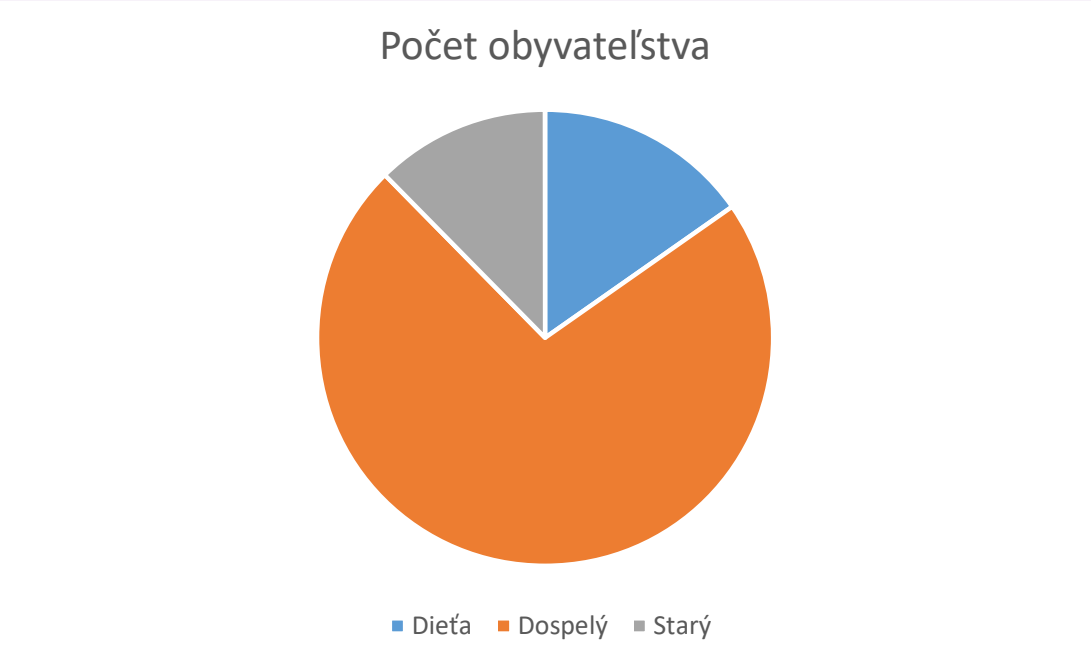

Zdroj: Údaje Štatistického úradu, sčítanie ľudu z roku 2011

Počas roku 2017 bolo na Slovensku zaregistrovaných 57 969 živo narodených detí, čo bolo o 412 viac, ako v roku 2016. Úmrtnosť ukazuje rastúcu tendenciu, keďže v roku 2017 zomrelo 53 914 ľudí, čo je o 1563 viac, ako v roku 2016. V roku 2017 bolo uzavretých 31 309 manželstiev. Počet uzavretých manželstiev je najvyšší práve na južnom Slovensku, v Bratislave a v Prešovskom kraji. V roku 2017 bolo rozvedených 9618 manželstiev. V porovnaní s údajmi z roku 2016, počet uzavretých manželstiev narástol o 1412. Dlhotrvajúci pokles počtu uzavretých manželstiev pretrvával do roku 2008.

Najvyšší počet rozvodov bol registrovaný v bratislavskom a v trnavskom regióne, čo tiež charakterizuje Južné Slovensko. V roku 2017 bol prirodzený nárast populácie 4055 osôb, o 1151 menej, ako v roku 2016. Miera pôrodnosti v súčasnosti stúpa na úroveň pôrodnosti v 90-tych rokoch. Kým z hľadiska fertilizácie sa medzi rokmi 23 a v roku 2003 narodilo 1,27 dieťaťa, v roku 2014 sa počet detízvýšil na 1,5. Slovensko sa z aspektu životnej úrovne detí nachádza na 151. mieste v celosvetovom rebríčku (UNICEF Childrens Status Report report, 2017). Úroveň skúma UNICEF (organizácia OSN pre ochranu detí) v rámci tzv. State of Worlds Children. Pozíciu ovplyvňuje celková situácia krajiny, v ktorej deti žijú, posudzujú sa životné podmienky detí, úroveň ich vzdelávania a zdravotná starostlivosť.

Sociologické otázky v rodinách v 21. storočí

České a slovenské rodiny prežili významné zmeny po páde socialistického režimu, čo malo sociálny vplyv na matky a deti, a dôsledkom čoho vznikol nový trend (Saxonberg- Sirovátka, 2000).

Spoločenské okolnosti zmenili úlohu opatrovania detí a rodiny ju prevzali od štátu. Týmto sa dostali do náročnej a nezvyklej situácie. Vo viacerých dotazníkových prieskumoch sa rodičia kriticky

vyjadrovali o tomto fakte. Podľa Šumšalovej, Polakowskeho a Szelevu (2008) identifikovali rolu a situáciu matky počas prvých rokov života dieťaťa, ako tzv. „female mobilizátor". Znamená to, že štát núti matku v krátkom čase vrátiť sa do zamestnania.

Podľa štúdie sociológa Ondrejkoviča v zrkadle spoločenských zmien s demografickým problémom dieťaťa začína nová éra vo výchove.

Problematika spoločenských zmien spája v sebe viaceré aspekty, podľa Reného Königa je takýmto rodina, ktorá tvorí jadro spoločenstva. Podľa neho je reálnym spoločenským „totálnym javom". Patrí sem aj tabuizovaná téma modernej doby - bezdetnosť.

Francúzsky sociológ rodiny Francoise de Singly vo svojej práci pod názvom Sociológia modernej rodiny poukazuje na to, v akých normách má zásady dnešný rodinný model, aké sú vzťahy medzi manželmi a akú rolu má u jednotlivých členov rodiny individuálna autonómia.

Dieťa nie je len konečným výsledkom spoločenských procesov, alebo pasívnym subjektom socializácie. Spoločenská konštrualizácia detstva v tejto úvahe znamená i to, že neexistuje prednostné „ozajstné" detstvo, rôzne odborné diskusie opisujú rozličné detstvá so svojskou efektívnosťou. V západoeurópskych krajinách počas 19.-20. storočia prevládalo všeobecne platné vnímanie detí, ktoré bolo vedecky interpretované podľa detského vývoja, samostatne slúžilo ako základ viacerým konštrukciám o existencii dieťaťa, pričom v iných kultúrach súčasne existovalo i iné, úplne odlišné vnímanie detí.

Metodika a prieskum

Dotazníky prieskumu je možné stiahnuť z nasledujúceho linku https://docs.google.com/forms/d/1VqoPTHOYSBKcqzVQLrCqqaybBrswb1T-G72pup7qYNQ/edit#responses. Najprv sme sa pokúsili osloviť respondentov s anonymným online poradenským dotazníkom. V prieskume sme pokračovali získavaním kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov so štrukturovanými dotazníkmi a vyplňovaním Google formulára. Počas prieskumu sme oslovili 123 rodín. Ako zdroj nám slúžila i štúdia, ktorá merala európsky hodnotový systém a zaoberala sa starostlivosťou o malé deti [European Value Study 1991, 1999; Marošiová, Šumšalová 2006]. Štúdia stanovuje hodnoty, ktoré sme merali. Počas prieskumu sme uskutočnili hlbkové rozhovory s matkami, ktoré boli v tej dobe na materskej dovolenke, a tak cítili na vlastnej koži, čo je ich prioritou, čo je najlepším záujmom. Dotazníky boli vyplnené online aj fyzicky v teréne, v odpovediach sa nachádzalo veľa spontánnych reakcií. Štruktúrované rozhovory vznikali v rodinnom alebo v projektovom prostredí. Vzor dotazníka formulovali matky z maďarskej národnostnej menšiny žijúce na Južnom Slovensku, ktoré dovŕšili 18 rokov a dosiahli minimálne stredoškolské vzdelanie.

Ich postoje a vyjadrenia slúžili ako základné východisko. V prieskume sme využili dostupné demografické údaje. Výsledky prieskumu sme porovnávali s údajmi zo staršieho prieskumu (Marošiová, Šumšalová 2006). Realizácia prieskumu trvala 3 mesiace a prebiehala v období jún až august 2018.

3. graf – Čo je najlepší záujem z pohľadu rodičov z maďarskej národnostnej menšiny na Slovensku?

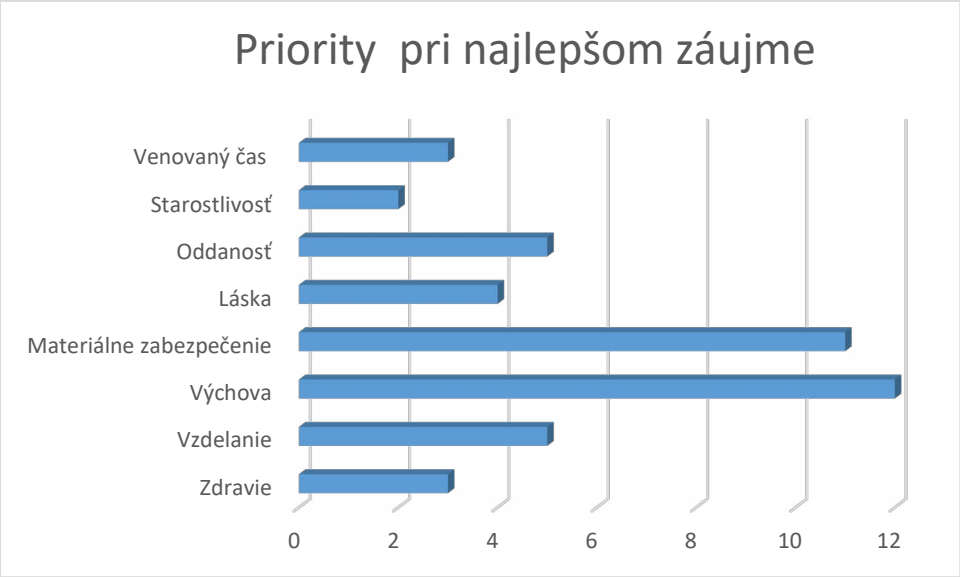

Zdroj: vlastné spracovanie údajov, 2018, FutuReg

Matky označili ako prioritu finančné zabezpečenie a výchovu, ale taktiež vyjadrili obavy z budúcnosti a zabezpečenia vzdelania detí, obávali sa neúspešnosti v slovensko-maďarskom prostredí. Z tohto dôvodu sme si vybrali pojem multikulturalita dieťaťa. Prieskum vyvoláva otázky týkajúce sa multikultúrnej výchovy. Vo väčšine zmiešaných manželstiev sa multikulturalizmus prejavil pozitívne, v homogénnych rodinách negatívne.

4. graf – Ktoré sú najčastejšie otázky týkajúce detí maďarskej národnosti na Slovensku, a čo zaujíma ich rodičov?

Zdroj: vlastné spracovanie údajov

Dieťa maďarskej národnostnej menšiny žijúce na Slovensku má rovnako otvorený prístup k maďarskému materinskému jazyku ako i k iným jazykom. Najdôležitejšie je osvojenie si materinského jazyka a až potom osvojenie iných kultúr a jazykov.

Hlavným cieľom dotazníka bolo vytvorenie si vzťahu s odborníkmi maďarskej národnostnej menšiny a možnosť bezplatného poradenstva v materinskom jazyku. Vychádzali sme z poznatku, že duševné problémy detí je odporúčané riešiť v materinskom jazyku, pretože ten je najbližší dieťaťu i rodičovi, v ňom sa dokážu najlepšie vyjadriť, je pre nich najprirodzenejší. Podľa projektového tímu je dôležité, aby sa maďarsky hovoriaci odborníci naďalej venovali svojmu projektu a pomáhali tak deťom, ktorých materinská reč je maďarčina. Najviac problémov súviselo s rodinným právom a s právnou ochranou detí. Vzhľadom na zložitosť týchto káuz sme rodičom odporučili obrátiť sa na odborníkov.

5. graf – Najpopulárnejšie a najčítanejšie témy a sekcie na webovej stránka Minority Kids

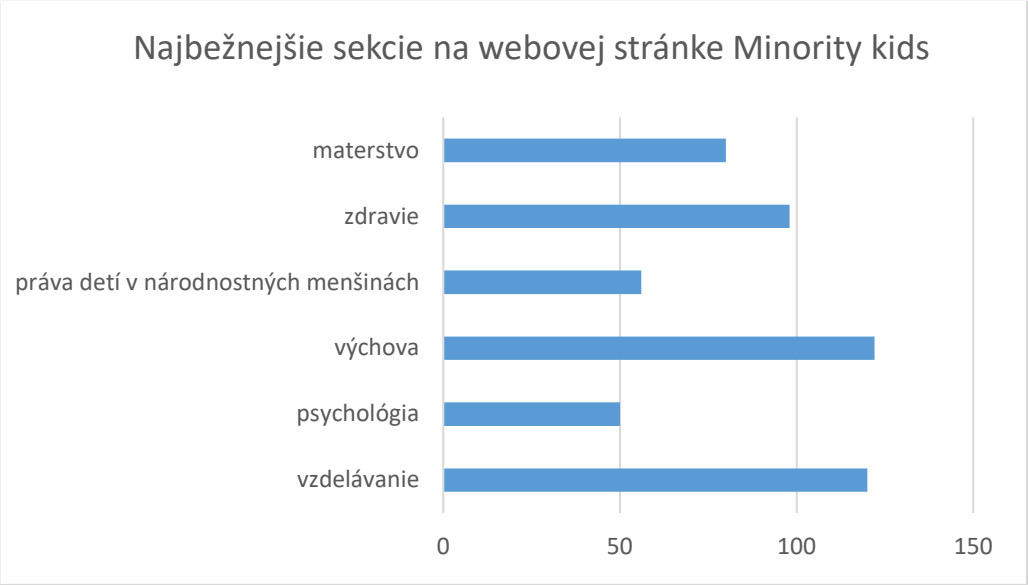

Zdroj: vlastné spracovanie údajov

Tabuľka znázorňuje najzaujímavejšie oblasti a témy, ktoré súčasne dávajú najavo, v akých témach by mal portál www.minoritykids.sk pokračovať. Najpútavejšie a najhľadanejšie kľúčové slová boli práva detí žijúcich v menšine, výchova a vzdelávanie.

Minority Kids – záver

Teoretický prístup k najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý je prezentovaný vo výstupoch nášho projektu, môže pomôcť pochopiť svet dieťaťa z národnostnej menšiny, ktorý je odlišný zo spoločenského i kultúrneho hľadiska a môže zefektívniť inštitucionálnu socializáciu týchto detí.

Demograficky strácame. Napriek tomu, že celkový počet novonarodených detí na Slovensku

sa z roka na rok zvyšuje, počet detí, ktorým sa pripisuje maďarská identita je stále menší. V čom spočíva chyba? Nie je isté, že len v štatistikách.

Podľa sociológov je matka a dieťa spojený pojem. Nemožno ich oddeliť ani z ekonomického hľadiska, keďže dieťa je na pracovnom trhu neaktívne. Aj preto sme spojili ženy a deti v tomto kontexte a skúmali sme ich spoločne s ohľadom na rovnoprávnosť. Na základe otázok novodobej rodiny by bolo vhodné aplikovať konkrétne odporúčania a ponúkať poradenstvo podľa z hľadiska najlepšieho záujmu dieťaťa na pracovnom trhu, ako aj v oblasti vzdelávania.

Vychádzajúc z praktickej časti štúdie a výstupov portálu Minority Kids sme zistili, že z hľadiska menšinových detských práv najpútavejšími a najhľadanejšími kľúčovými slovami sú výchova a vzdelávanie. Tento argument dokazuje, že u Maďarov žijúcich na Slovensku sa dostali do popredia práva ich detí, výchova a ovládanie jazykov.

Podľa súčasnej sociológie nové nároky detí tvorí digitálny svet, alternatívne vzdelávanie a moderné metódy vo výchove. V týchto oblastiach sme hľadali a našli spoločensko-vedné odpovede a načrtli aktuálne otázky 21. storočia.

Vďaka multikultúrnemu vzdelávaniu dokážeme výzvy a konflikty vyplývajúce z multikultúrnosti vyriešiť priateľsky. Multikultúrne vzdelávanie je spôsobom osvojenia si najdôležitejších interkultúrnych kompetencií, t. j. znalostí a informácií, zručností na dosiahovanie rovnováhy medzipostojom a vedomím, že moderné spoločnosti sa odlišujú vo viacerých oblastiach, ako aj vo vzájomnom pôsobení. Ide o proces neustáleho rozvoja, pochopenia a empatie voči rozmanitosti a tým aj schopností jednotlivca usmerňovať svoje stereotypy a predsudky.

Najlepší záujem dieťaťa spočíva v princípe dodržiavania detských práv, ktorý vyplýva z 3. článku Dohovoru OSN o právach dieťaťa, podľa ktorého: „Pri všetkých akciách týkajúcich sa detí, či už podniknutých verejnými alebo súkromnými inštitúciami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi orgánmi alebo zákonodarnými zbormi, najlepšie záujmy dieťaťa musia byť prvoradé". Skúmanie prvoradého záujmu dieťaťa znamená, že vyhodnotíme a vyrovnáme „všetky také komponenty, ktoré sú potrebné k tomu, aby konkrétne dieťa alebo skupina detí sa rozhodovalo v určenej situácii" (Charta OSN).

Minority Kids v rámci prieskumu, založeného na získavaní spätnej väzby čitateľov svojho portálu a reakcií sympatizantov dospelo k záveru, podľa ktorého najlepší záujem dieťaťa znamená výchovu, vzdelávanie, jazykové znalosti, rovnoprávne zaobchádzanie, uplatniteľnosť práv, rovnaké možnosti a exponenciálne silnejšia ochrana záujmov. Všetky uvedené pojmy sú spojené s menšinovými právami a ponúkajú vysvetlenie takých vzorov správania sa, ktorým bežná škola ani verejnosť nerozumejú.

Použitá literatúra:

Asociácia súkromných škôl a školských zariadení (2017): http://www.bezpecnyinternet.sk/ Publikácia http://www.bezpecnyinternet.sk/upload/facebook.pdf

BARZÓ, T (2017): A gyermek érdekének védelmét erősítő családjogi alapelv érvényesülésében felmerülő ellentmondások. Nemzeti közigazgatási Egyetem. Dizertačná práca. Budapest. Link: http://archiv.akk.uni-nke.hu/uploads/media_items/2017_-evi-8_-szam_opuscula-civilia.original.pdf

ERSEKOVA, Sz (2018): O deťoch O internete. Zdroj online. Edukačný portál www.odetoch. sk

ITAZ bezpecnost deti (2018) Bezpečnosť detí na internete A gyermekek biztonsága az interneten. Online forrás: https://itaz.sk/itclanky/bezpecnost-deti-na-internete-10-pravidiel.html

KONIG R, Restless Image: Sociology of Fashion Hardcover – February 14, 1974 by Rene Konig (Author), Tom Wolfe (Introduction)

LENČO, P. (2011) Neformálna edukácia v detských a mládežníckych organizáciach. (Dizertačná práca, konzultantka prof. PhDr. Emília Kratochvílová, CSc.) Trnava: Pedagogická fakulta TU.

LENČO, P., Chlebničanová, A. (2015) Kvalita práce s deťmi a mládežou v oblasti voľného času a neformálneho vzdelávania. Bratislava: Nadácia pre deti Slovenska.

LITTLE, P. M. D., Wimer, C., Weiss, H. B. (2008) After Schools Programs in the 21st Century: Their Potential and What It Takes to Achieve It. In Issues and Opportunities in Out-of-School Time Evaluation. Harvard Family Research Project, Number 10.

MAROŠIOVÁ, L. – ŠUMŠALOVÁ, S. – KADLEČÍKOVÁ, J. – GALLOVÁ KRÍGLEROVÁ, E., 2006: Názory verejnosti na situáciu matiek a otcov v priesečníku rodinnej a pracovnej sféry. In: Marošiová, L. – Šumšalová, S. (eds.). Matky na trhu (práce a ţivota). Bratislava: IVO, pp.7-17.

Multikultúrna výchova: http://www.statpedu.sk/sk/svp/statny-vzdelavaci-program/svp-prvy-stupen-zs/prierezove-temy/multikulturna-vychova/

NADÁCIA PRE DETI SLOVENSKA (2015): ONLINE generácia http://www.nds.sk/galeria-projektov/projekty/online-generacia/

ONDRUŠEK, D.-POTOČNÁD-HIPŠJ,:PDCS: Výchova hrou k tolerancii. Multikulturalita a terapia hrou, (20%7) https://www.pdcs.sk/sk/publikacie/.../11_43a10336bab6337a34d299135b4ec612

SAXONBERG, S. – SIROVÁTKA, T., 2006 : Failing Family Policy in Post-Communist Central Europe. Journal of Comparative Policy Analysis 8, no. 2, pp. 189-206.

SENSELOVA, Z : Multikulturálna vychova v predprimárnom vzdelávani https://mpc-edu.sk/sites/default/files/projekty/vystup/senselova_2.pdf

SZELEWA, D. – POLAKOWSKI. M. P., 2008: Who Cares? Changing Patterns of Childcare in CCentral and Eastern Europe. Journal of European Social Policy 18, no 2, pp. 115-131.

ŠPÚ:Štátny pedagogický ústav. (2012)

ŠUMŠALOVÁ, S., 2008: Zľaďovanie pracovného a rodinného života – reflexia skúseností pracujúcich matiek maloletých detí. In: Marošiová, L. (ed.): Matky medzi sebou. Bratislava: IVO, pp.13-47.

TANDEM, n.o. (2014): A személyiségfejlesztés és nevelés kérdése négy nyugat-szlovákiai gimnáziumban diákok, tanárok és szülők szemszögéből. Link: https://www.tandemno.sk/sites/www.tandemno.sk/files/ki_formal_vegleges_2014_02_13.pdf

TORGYIK, J (2004) : Multikulturális társadalom, multikulturális nevelés IN . Új Pedagógiai Szemle, / Szakmai kiadványok / Tudástár / Új Pedagógiai Szemle / Új Pedagógiai Szemle 2004 április-május Link: http://ofi.hu/tudastar/multikulturalis-090617-1

VANDELL, D. L. Afterschool Program Quality and Student Outcomes: Reflections on Positive Key Findings on Learning and Development From Recent Research. In Peterson, T. K. ed. Expanding minds and Opportunities - Recent Evidence of Impact.

Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení iných zákonov

"Svet je dobrý vtedy, keď je dobré v ňom byť dieťaťom."

„Ľudstvo je povinné poskytnúť dieťaťu to najlepšie."

(Dohovor o právach dieťaťa OSN)

MINORITY KIDS

www.minoritykids.sk

FutuReg

www.futureg.sk

KULT MINOR